

Krav til kvælstofregulering - hvordan lever økologer bedst op til dem?

Udvaskning af kvælstof er et problem, hvis bedriften eller de tilhørende arealer ligger i et opland, hvor de fysiske forhold gør, at meget af det kvælstof, som forlader rodzonen, udvaskes til vandmiljøet.

THOR BJØRN KJELDBJERG
økokonsulent – tbk@agrinord.dk

Derfor undersøger SEGES økologi i samarbejde med blandt andre Agri Nord, hvilke muligheder der er for reduktion af kvælstofudvaskning i typiske økologiske driftsformer. Agri Nord har bidraget i undersøgelserne af to økologiske bedrifter i oplandet til Mariagerfjord; en kvægbedrift og en planteavlsbedrift.

Særligt følsomme områder

Selvom landbrugspakkens krav til reduktion af kvælstofudvaskning endnu ikke er fastlagt, så kan det forventes, at der kommer udvaskningskvoter for følsomme områder. Om kvoterne har betydning for de økologiske driftsformer afhænger af nu-driften og af de kollektive virkemidler, som kan blive gennemført i et lokalområde.

Dyrkningsarealerne er opdelt efter retentionsniveau (evne til at tilbageholde kvælstof), og hvor afstrømningen fører hen rent geografisk. Fører det til et følsomt vandområde, som er let påvirkelig af øget tilførsel, så er den samlede mængde kvælstof, der må udvaskes dertil begrænset.

Potentielle virkemidler

Ifølge en rapport fra Miljøstyrelsen er der forskellige tiltag for økologer til at begrænse nedslivning af kvælstof fra rodzonen. For eksempel vil undladelse af pløjning af en kløvergræsmark om efteråret på sandjord begrænse udvaskningen med mere end

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

50 kg N/ha. Men også effektive efterafgrøder udsået strategisk rigtige steder i sædskiftet, og en forøgelse af græsmarkernes alder vil betyde meget.

Hvad koster det?

I projektet bliver de økonomiske konsekvenser for tiltagene vurderet. Hvad koster det for eksempel i udbytte at forlænge græsmarkernes alder? Hvad er omkostningerne forbundet med såning af efterafgrøder? Og hvilket udbyttepotentiale går man glip af ved ikke at kunne udnytte forfrugtsværdien af kløvergræs til vintersæd?

Disse beregninger vil kunne bruges i myndighedernes overvejelse i forhold til tilskud til virkemidler inden for økologisk drift.

Projektet er beskrevet i Landbrugsinfo under projektet: "Økologisk produktion under nye rammevilkår bestemt af recipienters følsomhed".

Virkemiddel	Skønnet periode		
	< 10-15 kgN/ha	20-40 kgN/ha	> 50 kgN/ha
Reduceret afgræsning med malkekøer om efteråret.		×	
Forøgelse af græsmarkens alder på kvægbrug.		×	
Ingen ompløjning af kløvergræsmarker om efteråret eller vinter på sandjord.			×
Effektive efterafgrøder 1. efterår efter ompløjning af 1. års kl.græs eller grøngødning.			×
Effektive efterafgrøder 1. og 2. efterår efter ompløjning af 2. – flere års kl.græs (2. års isolation)		×	
Reduceret gødningstilførsel til afgræsningsmarker.		×	
Efterafgrøder i hestebønner, lupin.	×		
Ingen majs efter ompløjning af kløvergræs.			×
Hyppige foldskifte for søer på friland.		×	
Reduktion af hotspots i hønsegård.	×		
Efterafgrøder (nedpløjning ikke før 20. oktober)		×	